

Dr hab. Anna Engelking, prof. IS PAN
Instytut Sławistyki PAN
Warszawa

Warszawa, 17 stycznia 2022 r.

Ocena monografii habilitacyjnej i dorobku naukowego dra Piotra Majewskiego

Dr Piotr Majewski jest magistrem socjologii (2006) i doktorem kulturoznawstwa (2012), adiunktem w Katedrze Kulturoznawstwa Uniwersytetu Humanistycznospołecznego SWPS. Zapoznanie się z jego niebanalnym dorobkiem naukowym, bardzo dobrze osadzonym w polu nauk o kulturze i nauk społecznych, przekonuje, że mamy do czynienia z badaczem w pełni dojrzałym. Piotr Majewski łączy kompetencje socjologa i kulturoznawcy i syntezę tę efektywnie wykorzystuje w swoich projektach naukowych, co każe go postrzegać jako w pełni samodzielnego profesjonalistę w zakresie interdyscyplinarnych badań nad kulturą.

W skład podoktorskiego dorobku publikacyjnego dra Piotra Majewskiego (przy czym trzeba zaznaczyć, że w autoreferacie i informacji o osiągnięciach naukowych poświęcił zbyt dużo miejsca niepodlegającemu tu ocenie dorobkowi sprzed uzyskania stopnia doktora), oprócz przedstawionej jako osiągnięcie naukowe w przewodzie habilitacyjnym bardzo interesującej monografii *Rap w służbie narodu. Nacjonalizm i kultura popularna* (Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar, 2021), wchodzi:

- monografia podoktorska *(Re)konstrukcje narodu. Odwieczna Macedonia powstaje w XXI wieku* (2013) oraz stanowiące jej dopełnienie trzy artykuły (z lat 2014, 2015 i 2016; ostatni z nich, anglojęzyczny, przedstawia główne tezy monografii),
- sześć monografii wieloautorskich, w których dr Majewski jest autorem ogółem czterech rozdziałów własnych i dwóch współautorskich. Trzy z tych monografii (2012, 2012, 2013) składają się na raport z rozpoczętego jeszcze przed doktoratem projektu badawczego „Stadion–Miasto–Kultura. EURO 2012 i przemiany kultury polskiej”, realizowanego w programie Obserwatorium Kultury NCK. Pozostałe trzy to: *Być narodem? Ślężacy o Śląsku* (2012; również efekt projektu realizowanego przed doktoratem), *Historia mówiona polskiego kulturoznawstwa* (2018) i *Naród w szkole. Historia i nacjonalizm w polskiej edukacji szkolnej* (2019).
- jedna monografia współredagowana (*Cudzoziemcy w Warszawie. Nieunikniona obecność*, 2016), w której znajduje się jeden rozdział autorstwa Habilitanta,

- dwa współautorskie rozdziały w monografiach zbiorowych, w tym jeden angielskojęzyczny,
- oraz, poza wymienionymi już artykułami dotyczącymi procesu (re)konstrukcji narodu macedońskiego, dwa autorskie i trzy współautorskie artykuły w polskich i zagranicznych czasopismach punktowanych, w tym cztery angielskojęzyczne.

Merytoryczny i formalny charakter dorobku dra Piotra Majewskiego każe postrzegać go jako badacza posiadającego umiejętność pracy zespołowej (co godne podkreślenia) i bardzo konsekwentnie (począwszy od okresu studiów socjologicznych na UW) rozwijającego swoje zainteresowania naukowe, które koncentrują się w szeroko rozumianym polu badań nad teorią i praktykami kulturowymi nacjonalizmu. W tym polu także sytuuje się jego monografia, przedstawiona do oceny jako osiągnięcie habilitacyjne.

Monografia habilitacyjna dra Piotra Majewskiego jest owocem kilkuletnich badań Autora nad dyskursami kultury hip-hopowej i jej walką o hegemonię kulturową. Albo inaczej: nad popkulturowymi odmianami dyskursu politycznego w jego odmianie nacjonalistycznej. To praca pionierska: jest ona pierwszym polskim całościowym opisem i wieloaspektową analizą polskiego „rapu patriotycznego” w jego uwikłaniach ideologicznych i politycznych. Ten nurt polskiego rapu, analizowany w dobrze tłumaczącym się kontrastywnym zestawieniu z afroamerykańskim „rapem politycznym”, ukazany został przez Majewskiego jako dyskursywne pole, w którym odbywa się transmisja, naturalizacja, banalizacja i utrwalanie dominującego polskiego dyskursu nacjonalistycznego z jego kulturowymi wyobrażeniami należącymi do porządku długiego trwania. Wzajemne relacje nacjonalizmu i kultury popularnej, badane w pracy empirycznie i teoretycznie, są tu centralnym polem, do którego odnoszą się obserwacje, wnioski i ustalenia Autora – ustalenia, w mojej ocenie, istotne dla dalszych badań nad relacjami między kulturą, ideologią i polityką, w tym zwłaszcza nad nacjonalizmami.

Monografia *Rap w służbie narodu. Nacjonalizm i kultura popularna* została wydana z dużą starannością edytorską przez Wydawnictwo Naukowe Scholar. Liczy ona 281 stron i zawiera: wstęp, cztery części merytoryczne, krótkie podsumowanie, podziękowania, bibliografię (wypada żałować, że skomponowaną nie alfabetycznie, lecz w nieprzyjaznym dla czytelnika rozbiciu na grupy) oraz indeks osób. Może dziwić brak, raczej obligatoryjnego dla publikacji naukowych, streszczenia angielskiego – ale zakładam, że brak ten zrekompensuje być może w przyszłości angielskie wydanie monografii bądź nowe anglojęzyczne artykuły Autora rozwijające temat powiązań rapu i nacjonalizmu. Książka ma logiczną i przejrzystą konstrukcję, jest zwarta, wolna od dłużyzn. Przypisy nie obciążają tekstu, lecz adekwatnie go dopełniają, dzięki czemu wywód autorski nie wikła się w dygresje i biegnie wartkim nurtem. Lektura jest wciągająca, niektóre partie książki czyta się jak beletrystykę.

Analizę materiału badawczego, którym są przede wszystkim teksty utworów afroamerykańskich i polskich raperów oraz ich wypowiedzi medialne, a także opinie różnych aktorów społecznych, w tym badaczy, na temat rapu i kultury hip-hopowej, dr Majewski przeprowadził w interdyscyplinarnym paradygmacie kulturoznawstwa. Wykorzystując takie perspektywy badawcze, jak krytyczna analiza dyskursu, teoria narodu i nacjonalizmu, studia nad pamięcią czy antropologia interpretatywna, udowodnił, że pewnie i z dużą swobodą porusza się w zróżnicowanym teoretycznym polu organizującym jego analizy i interpretacje. Habilitant bardzo sprawnie i adekwatnie posługuje się wybranymi przez siebie narzędziami analitycznymi; w efekcie jego wywód, charakteryzujący się rzeczowością i dyscypliną myślową, dostarcza spójnej i konsekwentnej argumentacji, która potwierdza przyjęte na wstępie założenia i formułowane w jego toku tezy. Monografia habilitacyjna dra Piotra Majewskiego jest w moim przekonaniu nie tylko pracą wytrawnego znawcy przedmiotu i wysoce kompetentnego badacza, ale też może być instruktynym przykładem twórczego implementowania teorii w analizie materiału empirycznego.

Popkulturowe mechanizmy konstruowania i transmitowania nacjonalistycznej wizji świata dr Majewski odsłania, wskazując powtarzalne modele/wzory dyskursu, które pozwalają mu przypisać je do konkretnych formacji dyskursywnych (takich jak np. islamofobia, ideologia męskiej dominacji, mit przedmurza chrześcijańskiej cywilizacji czy „święta opowieść” o utraconych „kresach”). Analizując struktury i strategie argumentacyjne owych dyskursów, pokazuje, że stanowią one w istocie rzeczy formę przekazu ideologicznego, konkretnie: nacjonalistycznego. Formacje dyskursywne afroamerykańskiego „rapu politycznego”, związane z ideologią „czarnego nacjonalizmu”, i polskiego „rapu patriotycznego”, splecione ściśle z polską ideologią nacjonalistyczną, opisywane są i analizowane przez Autora w szerokim kontekście społecznym, historycznym i politycznym. Ta kontekstualizacja z jednej strony, zaś analiza treści obu tych tak z pozoru odmiennych dyskursów popkulturowych z drugiej, prowadzą go do ukazania podobieństw i różnic w strategiach przyjmowanych przez grupy podporządkowane (dla których kultura hip-hopowa jest medium narracji tożsamościowej) wobec dominującego systemu kulturowego i będących jego eksponentem grup społecznych. Przypadek afroamerykański – emblematyczny, opisywany przez wielu badaczy przykład kultury oporu, prowadzącej od marginalizacji do skutecznej na wielu polach walki politycznej – służy Autorowi do uwidocznienia sposobu, w jaki kultura popularna grupy podporządkowanej kwestionuje i unieważnia opresyjne wobec niej hegemoniczne dyskursy dominującego systemu kulturowego. W przypadku polskim relacja między tymi dwoma porządkami okazuje się inna – nie jest antagonistyczna, lecz sojusznicza. Nacjonalizm, rozumiany tutaj jako „zorientowana na naród” praktyka dyskursywna, nie jest przez polskich „patriotycznych raperów” kwestionowany, przeciwnie – powielają oni i upowszechniają w swojej twórczości

nacjonalistyczny dyskurs politycznych i intelektualnych środowisk prawicowych, dodatkowo go radykalizując (nierzadko odwołując się wprost do ideologii skrajnej prawicy). Piotr Majewski krok po kroku pokazuje, w jaki sposób dominujący system władzy-wiedzy jest obecnie przez ten segment kultury popularnej, pierwotnie otwarcie antysystemowy, afirmowany i legitymizowany. „«[R]ap patriotyczny» – konstatuje – choć jego twórcy przedstawiają się jako antysystemowi buntownicy i walcząca o swoje prawa mniejszość, nie jest bynajmniej rodzajem oddolnej, subwersyjnej i upodmiotawiającej wykluczone grupy społeczne, kulturowej praktyki. «Patriotyczny rap» jest bowiem dyskursywnym elementem stabilizującym polską narodową «tożsamość legitymizującą», a uprawiający go raperzy są popkulturowymi sprzedawcami takich ideologii, jak etniczny nacjonalizm, libertarianizm, rasizm, islamofobia czy narodowo-katolicki fundamentalizm” (s. 137).

Ważnym osiągnięciem Autora jest konsekwentne pokazywanie na badanym materiale mechanizmów konsolidowania się i umacniania współczesnych nacjonalizmów dzięki szerokiemu oddziaływaniu kultury popularnej. Konstruowane i wykorzystywane w obiegach popkultury esencjalistyczne narracje tożsamościowe, wyobrażenia o przeszłości, ideologie nacjonalistyczne, ksenofobiczne, rasistowskie, seksistowskie i homofobiczne, animowane przez religijne i nacjonalistyczne fundamentalizmy zostały inkorporowane przez prawicowe środowiska „w ramy uprawianych przez te kręgi polityk kulturalnych i historycznych, służąc im jako narzędzie mające odtwarzać i legitymizować ich narracje tożsamościowe w przestrzeni popkultury” (s. 243).

Zjawisko inkorporacji i instytucjonalizacji kultury popularnej przez hegemoniczne porządki kulturowe i polityczne jest w monografii jednym z głównych obszarów dociekań. Na polskim przykładzie Majewski pokazuje, jak dzięki sojuszniczemu sprzężeniu podporządkowanych i dominujących twórczość „patriotycznych raperów”, którzy prezentują się jako dziedzice tradycji „żołnierzy wyklętych”, nie tylko jest efektywnym „popkulturowym narzędziem, za pomocą którego (re)konstruują i odtwarzają ideologię polskiego hegemonicznego nacjonalizmu” (s. 8), ale także staje się wehikułem zdobywania hegemonii przez „prawdziwie polską kulturę popularną”. To bowiem popkultura jest tym polem, na którym i dzięki któremu ideologiczny przekaz nacjonalistycznego dyskursu odtwarza się, umacnia i upowszechnia. Nacjonalistyczny przekaz w popkulturowej wersji polskich raperów, operujący językiem wojny i mową nienawiści, wpisany jest w manichejski schemat walki dobra ze złem: „prawdziwa polskość” dąży tu nie tylko do pokonania, ale wręcz do unicestwienia swoich wrogów wraz z ich „antywartościami”. Analizy poszczególnych składowych dyskursu „patriotycznego rapu”, skrupulatnie prowadzone przez Autora na poziomie empirycznym i teoretycznym, uwidaczniają jednoczący raperów i środowiska władzy projekt „repolonizacji Polski”, czyli wspólne dążenie do implementacji nacjonalistycznego i konserwatywnego ładu społecznego.

Monografię Piotra Majewskiego można więc też czytać jako traktat o dążeniu grup podporządkowanych do władzy drogą zdobywania hegemonii kulturowej.

Przedsięwzięcie badawczo-analityczne dra Piotra Majewskiego oceniam zdecydowanie pozytywnie nie tylko ze względu na jego wysoki poziom naukowy, ale także doniosłość społeczną. *Rap w służbie narodu* odczytałam jako wiwisekcję procesu faszyzacji polskiej sfery publicznej, przebiegającego w sojuszu autorytarnej władzy i kultury popularnej. Odsłanianie mechanizmów tej „technologii władzy”, dokonane w sposób rzetelny, precyzyjny i przekonujący, może być postrzegane jako intelektualna strategia oporu (a zarazem bicie na alarm) zastosowana przez aktywnego użytkownika dyskursu naukowego. Czytelnicy książki Majewskiego – współużytkownicy tego dyskursu – otrzymują od niego inspirację do czynienia analogicznego użytku z dostępnego im instrumentarium badawczego.

Problematykę, która jest przedmiotem monografii habilitacyjnej, dr Majewski podejmuje także w dwóch, opublikowanych wcześniej, artykułach naukowych: „*Polska dla Polaków, nie żaden kurwa Ahmed*”. *Analiza narracji islamofobicznych w polskim rapie* (2017) oraz *African-American Music in the Service of White Nationalists. Polish „Patriotic Rap” as a Pop Cultural Tool to promote National Values* (2018). Pierwszy z nich jest wariantem fragmentu tekstu książki, niewiele od niego odbiegającym; może być uznany za jego pierwszą wersję. Drugi zawiera rekapitulację najważniejszych wniosków monografii. Dzięki temu, że został opublikowany w trybie open access w czasopiśmie „*European journal of American studies*”, pełni w rzeczywistości funkcję nieobecnego w niej angielskiego *Summary*.

Nieco inaczej przedstawia się relacja między dwoma artykułami Habilitanta nawiązującymi do problematyki jego monografii podoktorskiej (*Re*)*konstrukcje narodu. Odwieczna Macedonia powstaje w XXI wieku* (która nie podlega merytorycznej ocenie w opinii habilitacyjnej). Oba rozwijają i umieszczają w szerszym kontekście wybrane motywy tej pracy. W artykule *Przeszłość zaklęta w artefaktach. Proces archeologizacji dyskursu narodowościowego w Republice Macedonii* (2014) Autor przygląda się macedońskiemu dyskursowi archeologicznemu jako reinterpretującemu przeszłość narzędziu inżynierii społecznej – swoistej „świętej opowieści” służącej legitymizowaniu istnienia wspólnoty narodowej. Opisując proces konstruowania nowej „prawdziwej” tożsamości Macedończyków, przekonuje, że przypisywane odkryciom archeologicznym znaczenia społeczne należy zawsze postrzegać nie tylko w kontekście historycznym, ale też polityczno-ideologicznym. Z kolei artykuł *Kruševo – pomiędzy świętym miastem macedońskiego nacjonalizmu a pierwszym etnomiastem w Europie* (2015) stanowi interesujące studium procesów tworzenia i re-interpretacji krajobrazu kulturowego na przykładzie tego miasta, kreowanego przez kolejne władze, od komunistów począwszy, na

„świętą” przestrzeń macedońskiego nacjonalizmu. Analizując konstytutywne dla macedońskiej narracji tożsamościowej znaczenie kruśewskich miejsc pamięci, ich potencjał tanatoturystyczny oraz „performatywne odbudowywanie narodu” przez konstruowanie narracji „etnomiasta” przy udziale odtwarzających realia z doby narodowego powstania mieszkańców, Majewski pokazuje, jak symbole i praktyki nacjonalistycznej ideologii, służące budowaniu rozpoznawalnej „marki narodowej”, stają się częścią już nie tyle dyskursu, ile przemysłu tożsamościowego.

Republika Macedonii (od 2019 roku: Republika Macedonii Północnej) jest niezwykle wdzięcznym polem do badania społecznych, politycznych i kulturowych praktyk nacjonalizmu; dokonania Piotra Majewskiego w tym obszarze, zarówno empiryczne, jak i teoretyczne, uważam za znaczące. Jest on niewatpliwie liczącym się badaczem w polu polskiej macedonistyki.

Za bardzo wartościową i ważną pozycję w dorobku Habilitanta uważam także wieloautorską monografię *Naród w szkole. Historia i nacjonalizm w polskiej edukacji szkolnej* (2019). Jest to dzieło zbiorowe sześciorga autorów, którego rozdziały nie zostały podpisane konkretnymi nazwiskami, trzeba je więc traktować jako efekt ścisłej współpracy badawczej i koncepcyjnej całego zespołu. Zespół realizował wieloletnie badania w ramach NCN-owskiego grantu Maestro (*Wizje narodu w polskich podręcznikach do nauki historii – porównawcze badania antropologiczne*); jego wykonawcy przyglądali się – poprzez analizy podręczników do historii i podstaw programowych z ostatniego 30-lecia oraz badania jakościowe i ilościowe wśród nauczycieli i uczniów – funkcjonowaniu ideologii polskiego nacjonalizmu w edukacji historycznej w szkole. Pogłębione badania, które objęły także zmiany w nauczaniu tego przedmiotu po objęciu władzy w Polsce przez PIS w 2015 roku, doprowadziły do wniosków istotnych zarówno dla badań nad nacjonalizmem (i, oczywiście, nad relacjami między nacjonalizmem a edukacją), jak i dla przyszłości edukacji obywatelskiej w Polsce. Autorzy precyzyjnie pokazują, jak niekrytycznie nauczana historia zamieniona została w mit, osnuty wokół „transcendentalnej i ontologicznej kategorii narodu, która istnieje niejako poza czasem” (s. 8). Obecna szkolna edukacja historyczna, która stała się narzędziem nowej polityki historycznej, jest jak piszą autorzy „niebezpieczna ze względów poznawczych i politycznych” (s. 9). To projekt ideologiczny, którego celem jest wdrażanie uczniów w monoetniczną, ksenofobiczną kulturę. Narracyjne strategie pisania i nauczania historii, zorganizowane wokół pojmowanego esencjalistycznie i ahistorycznie etnoreligijnego narodu polskiego, przyczyniają się w decydującym stopniu do fiaska edukacji nastawionej na kształtowanie postaw obywatelskich. *Naród w szkole* – praca analityczna, ugruntowana w najnowszych teoriach nacjonalizmu i badaniach nad kulturą współczesną, oparta na „twardych” danych i wszechstronnie uargumentowana – tworzy doniosły społecznie dwugłos z publikacją o charakterze bardziej eseistycznym, wydanymi w

2017 roku przez ZNP *Czytankami o edukacji* (*Czytanki o edukacji. Szkolne gry z historią*, red. A. Dzierzgowska, P. Laskowski, D. Obidniak, wyd. ZNP 2017). Jako uczestnik badawczo-autorskiego kolektywu realizującego projekt *Wizje narodu w polskich podręcznikach do nauki historii* dr Piotr Majewski niewątpliwie wniósł intelektualny i pisarski wkład zwłaszcza w problematyzowanie zagadnień, w których się specjalizuje: nacjonalizmu, kategorii narodu i zagadnień tożsamości. Efekt omawianego projektu nie ograniczył się do monografii. Piotr Majewski jest współautorem dwóch anglojęzycznych artykułów będących prezentacją i uszczegółowieniem zagadnień prezentowanych w książce: *Teaching the nation. History and nationalism in Polish school history education* (z K. Jaskułowskim i A. Surmiak, 2018), zawierającym analizę postrzegania historii w kategoriach nacjonalistycznych przez nauczycieli tego przedmiotu oraz *Politics of memory in Upper Silesian Schools. Between Polish homogenous nationalism and its Silesian discontents* (z K. Jaskułowskim, 2020), w którym autorzy analizują, z perspektywy studiów nad pamięcią i nacjonalizmem, kontestowanie hegemonicznej narracji historycznej przez nosicieli pamięci lokalnej – nauczycieli ze Śląska.

Omówione wyżej publikacje nie wyczerpują spektrum zainteresowań i osiągnięć naukowych dra Piotra Majewskiego. W spektrum tym mieści się także zaangażowanie w badania nad dziejami i tożsamością własnej dyscypliny naukowej – Habilitant uczestniczył w projekcie badawczym *Kulturoznawstwo polskie. Historia i dziedzictwo dyscypliny*, który zaowocował kilkoma publikacjami. Dr Majewski współredagował obszerny tom wywiadów z polskimi kulturoznawcami różnych pokoleń, działającymi w różnych ośrodkach (*Historia mówiona polskiego kulturoznawstwa*, red. P. J. Fereński, A. Gomółka, P. Majewski, K. Moraczewski, 2017), w którym został zamieszczony jeden przeprowadzony przez niego wywiad (z Radosławem Bombą z UMCS). Różne obrazy dyscypliny „wytwarzane” przez jej praktyków ukazują tu wewnętrzną dynamikę i zróżnicowanie kulturoznawstwa w perspektywie diachronicznej i synchronicznej, w jego aspekcie instytucjonalnym i personalnym, w dylematach dotyczących teorii i metod. Powstało w ten sposób źródło bardzo ważne do refleksji nad kondycją kulturoznawstwa w przededniu nieoczekiwanej likwidacji dyscypliny przez władze polityczne w 2018 roku.

Do tego samego przedsięwzięcia zalicza się napisany wspólnie z Pawłem Dobrosielskim naukowczy artykuł *Wspólnota wyobrażona polskiego kulturoznawstwa – jako subkultury i jako federacji „światów społecznych”* (2018), w którym Autorzy, na podstawie przeprowadzonych wywiadów, charakteryzują specyfikę tożsamości dyscypliny, wskazując podzielany na poziomie ogólnopolskim i w środowiskach lokalnych wspólny habitus oraz procesualność i samozwrotność subkultury kulturoznawczej. Zastanawiają się także nad społeczną rolą kulturoznawców, którzy wychodząc do świata społecznego, „mieliby funkcjonować jako tłumacze złożonej rzeczywistości społecznej, wyjaśniać

zachodzące w niej zmiany i procesy, a nawet próbować je projektować czy propagować” (s. 286). Wydaje się, że dr Piotr Majewski reprezentuje sobą taki właśnie etos kulturoznawcy.

Pozostałe publikacje Habilitanta, czy to z zakresu antropologii sportu i socjologii miasta, czy migracji i uchodźstwa, nie wywołują moich uwag krytycznych. Przeciwnie, twórczość naukową dra Majewskiego – skoncentrowaną na refleksji nad współczesnością, stanowiącej rdzeń kulturoznawstwa – oceniam ogółem wysoko, doceniając jego warsztat analityczny, adekwatną implementację teorii i umiejętność syntezy.

Osiągnięcia dra Piotra Majewskiego w innych niż publikacje naukowe obszarach sprowadzają się przede wszystkim do udziału w konferencjach naukowych i projektach badawczych oraz dydaktyki.

W ciągu 10 lat między uzyskaniem stopnia doktora i złożeniem wniosku habilitacyjnego dr Majewski uczestniczył jako referent w 16 konferencjach naukowych, w tym tylko trzech międzynarodowych za granicą (Turcja, Niemcy, Węgry). Pozostałe to konferencje krajowe i międzynarodowe w kraju, w tym aż 7 w Warszawie. Współorganizował dwie konferencje w macierzystej uczelni.

Był wykonawcą w ośmiu projektach badawczych, w tym jednym NPRH (*Kulturoznawstwo polskie. Historia i dziedzictwo dyscypliny w latach 2014-2018*) i jednym NCN-u (*Wizje narodu w polskich podręcznikach do nauki historii – porównawcze badania antropologiczne w latach 2012-2019*). Oba zostały zwieńczone publikacjami, które omówiłam wyżej. Obecnie, pozostając wierny swoim zainteresowaniom relacjami między nacjonalizmem a kulturą popularną, dr Majewski jest głównym wykonawcą w NCN-owskim projekcie *Polityka pamięci wobec antykomunistycznego podziemia. Między państwowymi upamiętnieniami a kulturą popularną i komercjalizacją*.

Pozostałe projekty (finansowane przez MKiDN, NCK, Fundusze Norweskie i PISF) Habilitant realizował w Instytucie Badań Przestrzeni Publicznej ASP w Warszawie oraz w Fundacji Obserwatorium. W ich ramach badał m.in. instytucje kultury (domy kultury, festiwale filmowe) i placówki edukacyjne czy sytuację cudzoziemców w Warszawie. Wydaje się, że udział w tego typu projektach, lokujących się poza mainstreamem obecnej polityki grantowej, dobrze świadczy o kompetencjach dr Majewskiego w zakresie współpracy z partnerami społecznymi oraz o jego zaangażowaniu w badania mniej prestiżowe, a istotne społecznie.

Na uznanie zasługuje także działalność dydaktyczna Habilitanta. Od 2008 prowadzi on w macierzystej uczelni ćwiczenia, konwersatoria, wykłady, warsztaty dla studentów studiów dziennych, zaocznych i podyplomowych oraz seminaria licencjackie i magisterskie, a także zajęcia w Szkole Doktorskiej SWPS. Prowadził także zajęcia w ISzIP UW oraz na studiach podyplomowych w IBPP-ASP (jako pracownik Instytutu Badań Przestrzeni Publicznej ASP w latach 2009-2016). Współtworzył programy studiów i specjalności,

koordynował ich bieg. Jest promotorem pomocniczym w trzech przewodach doktorskich. Został dwukrotnie doceniony Nagrodą Dziekana i Rektora USWPS.

Dr Piotr Majewski jest także aktywny w obszarze popularyzacji nauki. Wypowiada się w mediach, prowadzi warsztaty w ramach projektów realizowanych w Fundacji Obserwatorium (jest też członkiem Rady Naukowej Fundacji), poza tym współpracuje z wieloma państwowymi, samorządowymi i społecznymi instytucjami kultury jako wykładowca, uczestnik debat czy autor ekspertyz. Wydaje się, że społeczną misję nauki realizuje jako kulturoznawca kompetentnie i adekwatnie.

W kontekście możliwości intelektualnych Habilitanta i jego aktywności w projektach badawczych, dydaktyce i popularyzacji nauki dość słabo wypada zaangażowanie we współpracę międzynarodową i międzynarodowa mobilność. Mam wątpliwości, czy kryteria współpracy międzynarodowej spełnia opublikowanie „na zaproszenie” współautorskiego artykułu w monografii wydanej przez Routledge, współautorski wykład gościnny na konferencji w Niemczech czy udział bądź nawet organizacja konferencji międzynarodowej w kraju (w macierzystej uczelni). Rzuca się w oczy, że Piotr Majewski nie jest członkiem żadnej międzynarodowej organizacji naukowej (należał jedynie latach 2014-2016 do Association of Southeast European Anthropology; nie należy też do żadnego towarzystwa naukowego w kraju, by wymienić choćby Polskie Towarzystwo Kulturoznawcze). Kryteria takiej współpracy spełnia natomiast na pewno złożenie aplikacji w europejskim konkursie grantowym HERA i przeprowadzenie cyklu zajęć podczas szkoły letniej Institute of Advanced Studies na Węgrzech. Wydaje się jednak, że w zakresie aktywności międzynarodowej Habilitanta stać na więcej.

Nie imponuje także działalność organizacyjna dra Piotra Majewskiego, ograniczona do własnej uczelni. Jest tu członkiem czterech uczelnianych komisji i przez ok. rok był członkiem zespołu redakcyjnego kwartalnika „Kultura Popularna”. Ewidentnie Habilitant koncentruje się przede wszystkim na aktywności badawczej, publikacyjnej i dydaktycznej.

Dr Piotr Majewski podejmuje tematy aktualne, trudne, co więcej – ryzykowne politycznie. Nie jest typem uczonego, który patrzy na świat z wieży z kości słoniowej, przeciwnie – zgodnie z etosem kulturoznawczym jest w ten świat zaangażowany. Należy mu życzyć, by jego prace przyczyniały się do zmiany świadomości społecznej.

Reasumując, oceniam osiągnięcie naukowe i pozostały dorobek habilitacyjny dra Piotra Majewskiego jako spełniające wymogi stawiane osobom ubiegającym się o awans naukowy. Twórczość naukowa Habilitanta, krytycznie korzystającego z różnorodnych metodologii i bogatej refleksji teoretycznej, stanowi niezaprzeczalny, wartościowy wkład w rozwój dyscypliny. W związku z powyższym wnioskuję o nadanie doktorowi Piotrowi Majewskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o kulturze i religii (kulturoznawstwo).

Anna Eupelby